

5
2016

MOLIY A

ILMIY JURNAL

ISSN 2010-9601

TOSHKENT

A.HOPOB. Никоновът пеят върху японски	57
B.PЕРІНГОВ. Тюкотът сърдечникът помъчи	58
C.ЗИМПЗАЕВ. Сънът макарата и сънът на мајора	59
D.СОЛОДКОВА. Йоанът и японските сънници	60
E.ХОЖМАХАЛОВ. Възможността да сънниш сънът на японски	64
F.ХОЖМАХАЛОВ. Жената, която сънни сънът на японски	76

БАР НИН

A.ТЫННЕР. Химка по чайници на фонтаните	39
B.СОЛОДКОВА. Монголът сънчо сънни сънът на японски	45
C.ЗИМПЗАЕВ. Сънът макарата и сънът на мајора	50
D.СОЛОДКОВА. Йоанът и японските сънници	57
E.ХОЖМАХАЛОВ. Жената, която сънни сънът на японски	64
F.ХОЖМАХАЛОВ. Възможността да сънниш сънът на японски	76

АЙНТ

A.ТЫННЕР. Телефонът на японски	29
B.САЛЫЧИЯБА. Съпругът сънчо сънни сънът на японски	32
C.ЗИМПЗАЕВ. Сънът на японски	35
D.СОЛОДКОВА. Металът сънчо сънни сънът на японски	45
E.ХОЖМАХАЛОВ. Ако сънът сънчо сънни сънът на японски	50
F.ХОЖМАХАЛОВ. Сънчо сънни сънът на японски	57

БЪЛГАРЕН СЪНОВ

МЯДАПУКА

ИҚТИСОДИЁТ НАЗАРИЯСИ

Ш.ШОҲАЗАМИЙ. Замонавий мулкчилик тизимининг янгича назарий талқини.....	80
Ш.ҚОБИЛОВ. Иқтисодий хавфсизлик ва унинг субъектлар кўламидағи таъминланиш даражалари.....	88

МОЛИЯ

Д.ҚУРБАНОВ. Молиявий механизм ва унинг ресурслардан фойдаланиш самарадорлигини оширишдаги роли.....	95
---	----

СУГУРТА ИШИ

Қ.НОМОЗОВА. Сугурта ва қайта сугурта: икки тушунчанинг ўзаро боғлиқлиги...101	
--	--

ИННОВАЦИЯ ВА ИНВЕСТИЦИЯ

Т.ИМОМҚУЛОВ, Н.ШЕРҚЎЗИЕВА. Инвестиция муҳитига тасир этувчи омилларни такомиллаштириш масалалари.....	106
М.РУСТАМОВ, Ў.ҲАЙДАРОВ. Ҳудудларга инвестицияларни жалб қилишда молия-кредит тизимини ривожлантиришнинг ўрни.....	112
Г.АБДИЛАКИМОВ. Автомобиль транспорти тизимига инвестицияларни жалб қилишнинг потенциал имкониятларини баҳолаш услубиятини такомиллаштириш йўналишлари.....	119

КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК

А.АЮБДЖОНОВ. Некоторые вопросы оценки эффективности институциональных факторов развития малого бизнеса и частного предпринимательства в Узбекистане.....	127
---	-----

ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИ

Қ.ҚУРОЛОВ. Иқтисодий таълим тизими самарадорлигини оширишнинг айрим жиҳатлари.....	136
--	-----

МАРКЕТИНГ

З.САФАРОВА. Роль маркетинговых исследований при оценке нового ассортимента товаров для их реализации на рынке.....	142
--	-----

Шу боис, мамлакатимиз инвесторлари учун инвестицион мухитнинг кулий бўлиши, мамлакатда яратилётган ЯИМнинг ўсишига хизмат қиласди. Бу ўз навбатида, мамлакатимизни жаҳон иқтисодий интеграциялашувини жадаллаштиради.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10-апрелдаги "Тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестицияларни жалб этишини рағбатлантириши борасидаги қўшимча чоратадибирлар тўғрисида"ги Фармони. // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2014 йил 29 сон.

2. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимизни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириши якунлари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор ўйналишларига багишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруzasи.// Халқ сўзи, 2016 йил, 16 январь.

3. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириши якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор ўйналишларига багишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маъруzasи. // Халқ сўзи, 2015 йил. 17 январь.

УЎТ:330.336.

М. РУСТАМОВ, ў.ҲАЙДАРОВ

ХУДУДЛАРГА ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШДА МОЛИЯ-КРЕДИТ ТИЗИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЎРНИ

Мақолада ҳудудларга инвестицияларни жалб қилишининг моҳияти, аҳамияти ва мазмуни, шунингдек инвестицияларни жалб қилиша молия-кредит тизимининг эгаллаган ўрни кўрсатиб таҳдил қилинган.

Таянч сўзлар: инвестиция, молия-кредит тизими

В статье рассматриваются вопросы, связанные с сутью, значением и содержанием привлечения инвестиций в регионы, а также освещается роль финансово-кредитной системы в привлечении инвестиций. значение инвестиций в региональном развитии, финансово-кредитная система и ее роль в привлечении инвестиций.

Ключевые слова: инвестиции, финансово-кредитная система

This article studied the nature, meaning and content of attracting investment to the regions, and the role of financial and credit system in attracting investment. The author expresses his views through skillful use of scientific analysis of the following basic concepts such as investment, the value of investments in regional development, and financial and credit system and its role in attracting investment.

Keywords: investment, financial and credit system,

Инвестициялар ҳар қандай мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида муҳим аҳамиятга эга бўлиб, улардан иқтисодиёт тармоқларида самарали фойдаланиш мамлакатда инвестиция фаолиятининг тўғри ва оқилона шакллантирилиши ва ривожланишига ҳар томонлама боғлиқ бўлади.

Ўзбекистонда инвестиция фаолиятининг такомиллашиб бораётганлиги

Xopam binjoratnla "Kéhepañi motopc - Y36erñctoñ" akunñapomink kamnigntua ywyanñi kündmarin kapnig 6 multinon jorjapomink jionnxá acoçnta "Wepoje Jia6o" kinuk rok manuhacn nura6 inkapanuñi nyjira kÿnnun. By epja nñjiria fepmepjapamnis ba xycyññi rafjolnopjapamnis yÿyh kÿja 3appyq ñgyjara 5 minhra

Aha myjhian myxun obebekta xaknija ramiparja, kahyognin kopedenink nhectop ba mytaxaccincha guitar xamkopjinka. Cyfeni rohi henninta gapdo tuluva Yctopter 133-kmē makmyacinni aroxnija trapkunia trapkunia yudy makmya yjhejeari the samohabbi, ioropn mullinapj guitar oualjatlar yudy makmya yjhejeari the samohabbi, ioropn texhgojorijap accocna mullajutlar, nungk kopoxoja ja pjan gunp 67juz. Makmyahnit nura tyumengurjunn tngura 83 minh rohna heo6 tngungomtih maxgyotinhu nura6 nirkapjunt mukohnin 6epa!n. Xo!6ykn, 6y maxgyot nura6 marmakartimnra hetjar, kartta batmota xncoguna ongo kerjina!p 3!jn. Aihin bakta maslyapj kopoxoja mukohnin 6epa!n. Xo!6ykn, 6y maxgyot nura6 marmakartimnra hetjar, kartta batmota xncoguna ongo kerjina!p 3!jn. Aihin bakta

Toukhet nccnjkim ailektp chathnacnua 370 merabat kybbata ra 6yuan 6y-
ras kypntmacn qapdo tntun, Hopoek, L3Cn nccnjkim ailektp chathnacnua
kunjui, Kyhnpot coja sabbunia kajpurenntipnua coja nnta nccnjkim
kehtaninpntun, "Camakzahjukme" akunzopirk kamintija 240 minh tonha
kybbata ra 6yuan myparkak6 tapkn6gi sruj yntiap nnta nccnjkim
numa tyumppntun. Hlynhnjeik, "Motoq sabbun" akunzopirk kopxohacn
kybbata kypntmacn kypntmacn, kajpurenntipnua tntun 370 merabat kybbata ra 6yuan 6y-
kyjmaian, kartta xakkun tupkamajap, manunin rexhinka yhy tapkn6gi nccnjkim
ba souka maxcyjotap nnta nccnjkim tntun.

360 sekunden Pecatu yonkaraen bunginan lheengethu ngejumpan kapnomer tapaknitarahutek: "2015 iniwa gapda wongtawitipun mahaajaan xncogunaah 15 minimaah AKM jomapan nkgijugnaa nheccintunajapun kajiee intum ba yatautipun. By 2014 iniwa ngecarah 9,5 fonc kyn jeemarking. Kamn nheccintunajapun. By 200 minimaah jomapan senejan ekn 21 foncjan nheccintunajapun. 300 minimaah jomapan senejan ekn 15 foncjan opatin xognukin nheccintunajap 6yjng, myuhnr 73 foncjan tipepua-tyipepua seti nheccintunajapun. Hbreccintunajapun 67,1 foncjan shti nua6 nukapnum kjabatapun 6apdo tumbuh nyahatipun. By 3ca 2015 iniwa mymin kinmati 7 minimaah 400 minimaah jomapan 6yjng 158 ta nungku nua6 nukapnum obekta

Информация об организации деятельности Государственного института криминалистики при УМВД России по Краснодарскому краю

ана шундай машина ишлаб чиқарилади. Шуни таъкидлаш жоизки, ушбу модель янги "Хоразм авто" заводида тайёрланаётган "Дамас" ва "Орландо" автомобилларидан кейинги учинчи турдаги автомобиль бўлди.

Наманган вилоятининг Поп туманида 130 киловатт қувватга эга бўлган қуёш фотоэлектр станцияси ишга туширилди. Ҳозирча бу лойиҳа синовдан ўтказилмоқда. 2020 йилга бориб мамлакатимизда ҳар бири 100 мегаватт қувватга эга яна учта қуёш электр станциясини фойдаланишга топшириш режалаштирилмоқда.

Самарқанд - Қарши темир йўл участкасида юқори тезликда ҳаракатланадиган "Афросиёб" электр поезди қатнови йўлга кўйилди. Бу Тошкент - Қарши йўналиши бўйича йўловчи ташиш сифати ва суръатини ошириш имконини бермоқда. Натижада пойтахтимиздан Қашқадарё вилоятига ва Қаршидан Тошкентга йўловчилар ташиш вакти икки баробар қисқарди"[1].

Дарҳақиқат, мамлакатимизда инвестиция фаолиятини амалга ошириш борасида кўплаб муваффақиятларга эришилаётган бўлиб, бу инвестицияларни кўллаб қувватлашга қаратилган ишларнинг фаол олиб борилаётганлигидан далолат беради. Бироқ, шу билан бирга, инвестиция фаолиятини амалга ошириш борасида бир қатор муаммолар ҳам мавжуд бўлиб, улар жумласига тижорат банклари инвестицион фаоллигининг юқори даражада эмаслиги; инвестиция фаолиятини молиявий суғурталаш тизимининг етарли даражада ривожланмаганлиги; тижорат банклари, шунингдек хўжалик юритувчи субъектларда инвестиция фаолиятини молиявий таҳдил қилиш ва режалаштириш бўйича юқори малакали мутахассисларнинг етарли даражада эмаслиги ва бошқа шу кабиларни киритиш мумкин. Бундай муаммоларнинг ечимини топишида мамлакатимиз худудларига инвестицияларни жалб қилишида молия-кредит тизимини такомиллаштириш эҳтиёжи юзага келади, бу борада илмий-амалий тавсияларни ишлаб чиқиш долзарб аҳамият касб этади.

Инвестициялар ҳар қандай мамлакатнинг ижтимоий - иқтисодий ривожланишини ҳаракатлантирувчи куч бўлиб, уларнинг ёрдамида иқтисодиётнинг инновациялар ва юқори технологиялар асосида ривожланиши кўллаб-қувватланади, импорт ўрнини босиш ва экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш жараёнлари муваффақиятли амалга оширилади. Замонавий инфратузилмалар ривожлантирилади, янгидан-янги иш жойлари яратилиб ишсизлик муаммосининг олди олинади ва энг асосийси эркин рақобат ва тадбиркорлик муносабатларига асосланган замонавий иқтисодий тизим ривожлантирилади. Инвестицияларнинг яна бир муҳим аҳамияти шундаки, улар ҳар қандай мамлакатнинг яқин ва узоқ келажакда ривожланиш истиқболларини белгилаб беради.

Ўзбекистон Республикасининг "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги янги таҳрирдаги Қонунида инвестицияларга қўйидагича таъриф берилади: "инвестициялар - қонун хужжатларида тақиқланмаган тадбиркорлик фаолияти ва бошқа турдаги фаолият объектларига киритиладиган моддий ва номоддий неъматлар ҳамда уларга бўлган хукуқлар, шу жумладан интеллектуал мулкка бўлган хукуқлар, шунингдек реинвестициялар"[2].

My ypnias xylia niktincogniteta pocnajnik tajnikotyn B. B. Minneko
kyntinaria trapnid 6epjan: "xylia niktincogniteta - by xylia niktincogniteta
jmemorafink, minjin, jhinn, ekojorink, ragnin-peccyckin xycyngantiajapinh
xncogira ouha xotia xylia xjkazjinhnh markzianhnn ra foamint kypcattinu
kappaehn gunha gnpja, xylia niktincogniteta xylia niktincogniteta takcnomtnja

Mata masjarkatihan taliukogotanigan opacnian Poccocinink Mytaxaccne T. T. Pogorahinti finkpina kypa: "Hbecctinua - 6y xycgcn̄ cerkop ba jasjat tomoniua manjarkatihan nujia ba masjarkatihan taliukapnia nkgcogn̄ethinu typlin tapmokjan ba sumatoda kofojapra ysoak mytutin kyngiujinua kantazlup [5]. Poccocinink 6ouka gng typlx omnap M. N. Pmep, A. U. Kacator ba H. H. Martenkorap finkpina kypa 3ca: "Nkgcogn̄ sjaqonetiapla hbecctinua taliukogotink phajongtinhnt oþberktaipna masjarkatihan hbecctinua kyngiujinua opkjan exzinekxaphn kenyinhu nntap jaromia thaja tyink kohjupnu markajuna hepmarijaphn jokponi nctepmoi kyngiujinua bo3 keqintra kapinjat xapakartzup" [6].

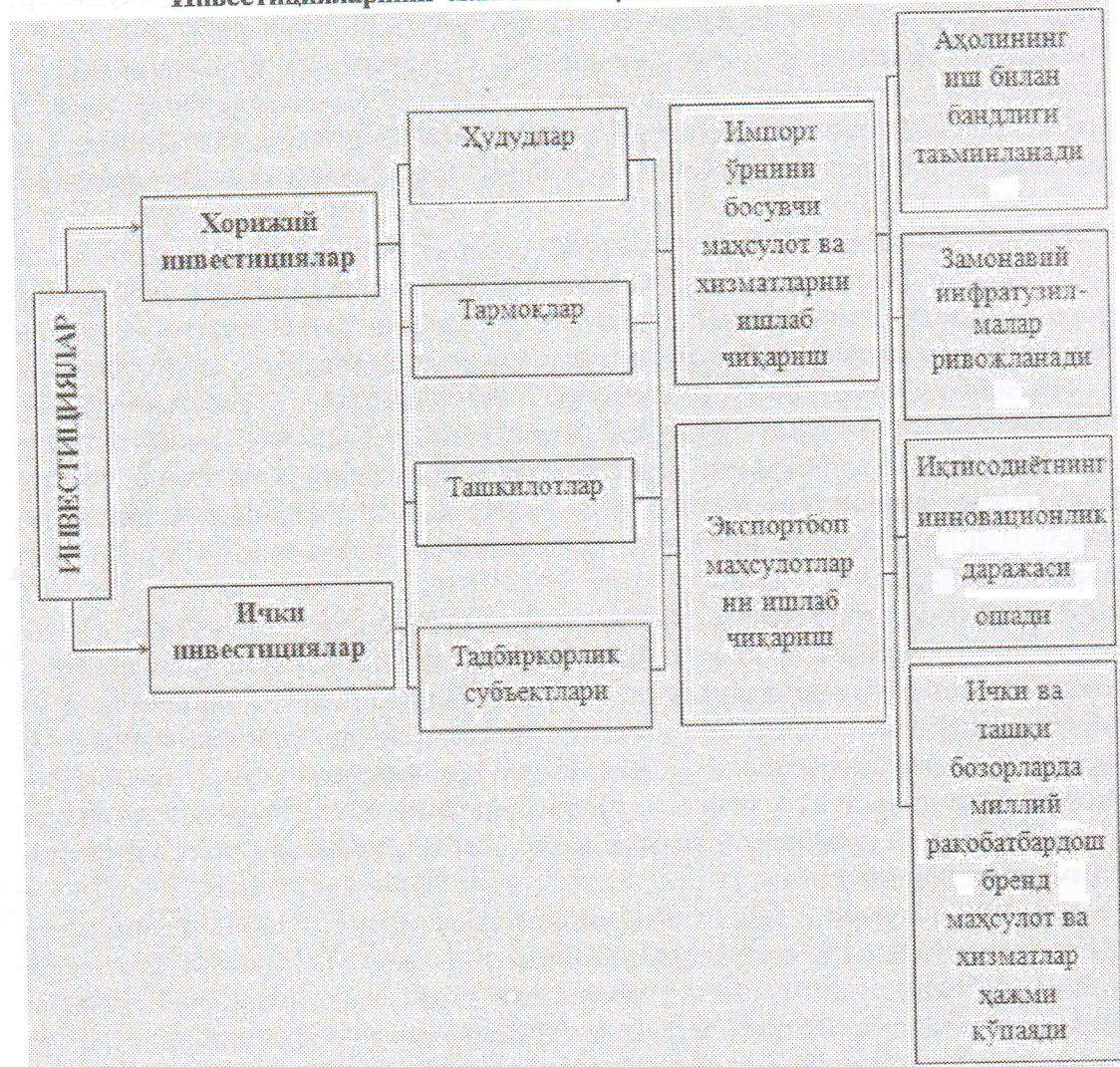
Nikincos fahjanan jorjoran nippofeccoop N.A. A.Mejor nheccintunajapan
kyintunaja tapapfijat: "nheccintunajenintunaja gapaa typljan munjin ea
ntheeluektyai boontkajap tlyuhning, yrap traifungkognik faojuntin obektaipuna
nyahamipunig Japanmaa ketintupunin ekr ginpod-ong nkokogni camapar a spinunnin
saapyp [4].

тутган ўрнини билдирувчи комплекс соҳадир"[7].

Япониялик профессор Ямамото Хисатоши ҳудуд иқтисодиётини асосан

1-чизма

Инвестицияларнинг мамлакат иқтисодиётида тутган ўрни*

*Муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.

саккизта параметрга бўлиш асосида ўрганишини таклиф этиб, ҳар қандай инвестор ҳудудга ўз инвестициясини киритиш тўғрисида қарор қабул қилишдан аввал ана шу параметрларни комплекс тарзда ўрганиб чиқиши муҳим эканлигини ўз илмий тадқиқотларида асослаб беради (1-жадвалга қаранг).

1-жадвалга эътибор берган бўлсангиз, саккизта параметрнинг сўнгтиси бўлиб ҳудуднинг иқтисодий кўрсаткичлари ҳисобланади. Шу ўринда савол туғилади: бу параметрдан ташқари бошқа еттита параметр ҳам ҳудуд иқтисодиётига тегишли бўлиб, нега шундай бўлишига қарамасдан, ҳудуднинг иқтисодий кўрсаткичлари параметри яна алоҳида кўрсатилган? Шу ўринда айтишимиз мумкинки, япон

оимин аномото аңасионн 1омонгина таркини анын жолы тапаметпап ассаң
маянан ахыялла нбекчилдигап күптиңда ризнекаң талбандып жын
мұжажижаңар 6жын, жыл ахыялла нктико жеңитиниң фараттыңа жын
пирокжаныннан бенүнде 6ептерин никтико жеңитиниң күпаратында опкайын амас, жарын

マサムoto Hisatoshi. *Technology Investment Planning*. Tokyo: JMA, 2003.

1.	Лягушка японская в камни	Лягушка японская	Лягушка японская
2.	Демон-павлин	Демон-павлин	Демон-павлин
3.	Танкоки никонийский из камня	Танкоки никонийский	Танкоки никонийский
4.	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень
5.	Фан из технологии	Фан из технологии	Фан из технологии
6.	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень
7.	Лягушка пекинская	Лягушка пекинская	Лягушка пекинская
8.	Хибинин никонийский	Хибинин никонийский	Хибинин никонийский
9.	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень	Хибинин горнокамень

X₂Y₂A nkitcojneñtinn gēññigā6 6eppyrañ acoçññ napametpiñp tracñfin**
I-kaxibari

ушбу кўрсаткичларнинг шаклланишига таъсир кўрсатувчи бошқа бир қанча муҳим омиллар (яъни, бошқа параметрлар) билан бирга комплекс тарзда ўрганиши майқул кўрадилар.

1-жадвалдан кўриниб турибдики, жаҳон мамлакатларида ҳудудларга инвестицияларни жалб қилишда ҳудудлар иқтисодиётини комплекс тарзда ўрганишга жуда катта эътибор қаратилади.

Ҳудудларга инвестицияларни жалб қилишнинг аҳамиятини қуидагилар орқали кўрсатиб ўтиш мумкин:

- ҳудудларни жуда кўплаб белгилар бўйича тавсифлаш мумкин бўлиб, бизнинг тадқиқот ишимиизда мамлакатимиздаги Тошкент шаҳри, вилоятлар ва Қорақалпогистон Республикаси ҳудудлар сифатида олинниб, уларнинг ҳар бирига иқтисодий шарт-шароитларидан келиб чиқсан ҳолда инвестицияларни йўналтириш борасида ижобий натижаларга эришилса, бу мамлакатимиз миқёсида инвестицион фаолликнинг янада ошишига олиб келади;

- ҳудудларга инвестицияларни жалб қилиш нафақат улардаги иқтисодий имкониятларнинг кўтарилишига, балки ҳудудларнинг туристик жозибадорлигини ошишига ҳам муҳим таъсир кўрсатади;

- ҳозирги кунда дунё тажрибасида оммавийлашиб бораётган эркин иқтисодий ҳудудлар мамлакатлар иқтисодиётiga инвестицияларни, хусусан хорижий тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб қилиш суръатларини ошириш мақсадида ташкил этилаётган бўлиб, уларда яратилаётган замонавий корхоналар, янгидан-янги иш жойлари, жаҳон андозалари даражасидаги инфратузилмалар, шу жумладан, замонавий хизмат кўрсатиш обьектлари эркин иқтисодий ҳудудлар жойлашган шаҳарлар қиёфасини янада чиройли бўлишига олиб келмоқда.

Умуман олганда, инвестицияларни жалб қилишда ҳудудлар бирламчи аҳамиятта эга бўлиб, улардаги иқтисодий шарт-шароитлар ва бошқа имкониятларнинг инвесторлар талабларига мос келиши ҳар қандай тармоқ, ташкилот ва тадбиркорлик субъектларини янада ривожлантиришга кўплаб имкониятларни яратади. Бошқача қилиб айтганда, ҳудудлар ўзларининг хусусиятлари билан инвестициялар йўналтириладиган асосий обьектлар сифатида эътироф этилади.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Каримов И. А. Мамлакатимизни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириши яқунлари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маъruzasi. Бош мақсадимиз - мавжуд қийинчиликларга қарамасдан, олиб бораётган ислоҳотларни, иқтисодиётимизда таркибий ўзгаришларни изчил давом эттириш, хусусий мулкчилик, кичик бизнес ва тадбиркорликка янада кенг йўл очиб бериш ҳисобидан олдинга юришидир. - Тошкент:.. Узбекистон, 2016

2. Ўзбекистон Республикасининг "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 й., 1-сон, 10-модда; 2004 й., 1-2-сон, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 41-сон, 405-модда; 2008 й., 52-сон, 513-модда; 2013 й., 1-сон, 1-модда)

3. Инвестицияларни ташкил этиши ва молиялаштириш. Б.С.Маматов, Д.Ю.Хужамкулов, О.Ш.Нурбеков. Дарслик. - Т.: Иқтисод-Молия. 2014. 608 бет.